

GAO از روند بازسازی عراق گزارش می دهد

نگاهی به عملکرد دولت آمریکا در امر بازسازی بخش های انرژی عراق

دفتر حسابرسی کل دولت آمریکا که اخیراً به دفتر پاسخگویی دولت آمریکا (GAO) تغییر نام داده است، نهاد مستقل غیر حزبی کنگره این کشور است که وظایف آن در چارچوب شفاف سازی کلیه سیاست ها و رفتارهای دولت و چگونگی صرف دلارهای مالیات دهندگان آمریکایی تعریف شده است. این نهاد مستقل که ناظر کنگره نام گرفته، ضمن تأمین اطلاعات مورد نیاز نمایندگان کنگره، در جهت پاسخگویی به سؤالات عینی شهروندان آمریکایی پیرامون هر بخش از عملکرد دولت فدرال اقدام می کند. در ذیل گزارش GAO در خصوص عملکرد دولت آمریکا در خصوص بازسازی بخش انرژی عراق، از نظر خوانندگان محترم ماهنامه «اقتصاد ایران» می گذرد.

زیرا بر اساس اعلام بانک جهانی، در این کشور هنوز چارچوب های قانونی (همچون قوانین مربوط به تقسیم و توزیع درآمدهای هیدروکربنی و اعطای امتیاز اکتشاف و استخراج) تدوین نشده است.

از سوی دیگر، فساد گسترده و قاچاق، باعث کاهش درآمدهایی شده که می توانست از راه فروش قانونی محصولات پالایش شده (مانند بنزین) به دست آید. بر اساس اعلام وزارت کشور عراق، هم اکنون بین ۱۰ تا ۳۰ درصد فرآورده های پالایش شده عراق، یا وارد بازار سیاه شده و یا به خارج از این کشور قاچاق می شود. آمارهای دولت آمریکا نیز حاکی از آن است که سالانه حدود ۴ میلیارد دلار از درآمدهای بالقوه عراق به دلیل نبود راهکاری مناسب برای تولید و بهره برداری از منابع انرژی این کشور، هدر می رود که این امر لزوم برنامه ریزی جامع در این زمینه را تبیین می کند.

پیش بینی های آمریکا

در اوت سال ۲۰۰۳، اداره تأمین سوخت (CPA) عراق برای افزایش تولید نفت کشور به ۱/۳ میلیون بشکه در روز تا ژوئیه ۲۰۰۴، برنامه ای عملیاتی را تدوین کرد. CPA هر دو یا سه ماه یکبار این پیش بینی را افزایش می داد تا این که رقم مذکور در پایان سال ۲۰۰۶ به ۳ میلیون بشکه در روز رسید. بر اساس پیش بینی ها، صادرات نفت خام عراق باید به ۲/۲ میلیون بشکه در روز تا پایان سال ۲۰۰۶ افزایش می یافت. علاوه بر تولید و صادرات نفت خام، CPA پیش بینی کرده بود، تولید گاز طبیعی عراق به ۸۰۰ میلیون فوت مکعب و تولید LPG به ۳ هزار تن در روز برسد. اما همان طور که در جدول همراه دیده می شود، اهداف تعیین شده در سال ۲۰۰۶ محقق نشده اند. متوسط تولید نفت خام عراق در سال ۲۰۰۶ تنها ۲/۱ میلیون بشکه در روز بوده است که بیانگر تحقق ۷۰ درصد اهداف مورد نظر است. به موازات، صادرات نفت خام این کشور ۷۰۰ هزار بشکه از هدف تعیین شده، کمتر است. تولید LNG عراق در سال ۲۰۰۶ نیز بیشترین فاصله را از ارقام تعیین شده تجربه کرده است. عراق در تأمین محصولات پالایش شده هم با مشکل مواجه شده است. صندوق بین المللی پول از واردات ۲/۶ میلیارد دلاری محصولات پالایشی توسط شرکت های دولتی عراق خبر داده است. ■

تاکنون میلیاردها دلار برای بازسازی بخش های مختلف انرژی عراق تخصیص یافته است، اما باید گفت نیازهای آینده این کشور، متعدد و گسترده و منابع تأمین مالی سرمایه گذاری ها، محدود، نامعلوم و نامطمئن هستند. از ابتدای سال ۲۰۰۳ تا پایان سال ۲۰۰۶، دولت آمریکا ۵/۱ میلیارد دلار تنها برای بازسازی دو بخش نفت و برق عراق هزینه کرده است. این کشور ۳/۸ میلیارد دلار دیگر نیز برای کمک به سرمایه گذاری عراقی ها در این دو بخش تخصیص داده است. ولی عراق همچنان به میلیاردها دلار سرمایه دیگر برای بازسازی این دو بخش خود نیاز دارد.

در این میان، علیرغم چهار سال کار و تلاش و سرمایه گذاری، میزان تولید این دو بخش بسیار پایین تر از اهداف برنامه ریزی شده آمریکا می باشد. مجموعه گسترده ای از مشکلات امنیتی، فساد، قوانین دست و پاگیر و چالش های برنامه ریزی، دست به دست هم داده اند تا تلاش های آمریکا و دولت عراق برای بازسازی بخش های اصلی انرژی این کشور با بن بست مواجه شود. مشکلات شدید امنیتی و اقدامات ناکافی برای تأمین امنیت کشور نیز باعث شده تا تأسیسات و کارگران همواره در معرض خطر باشند. به این مشکلات، باید بحث سرمایه گذاری خارجی را هم افزود. دولت عراق برای جذب سرمایه گذاری خارجی نیز با مشکل مواجه است،

عملکرد بخش انرژی عراق

شاخص	اهداف	
	دولت آمریکا	متوسط دو ماهه اول سال ۲۰۰۶
تولید نفت خام (میلیون بشکه در روز)	۳/۰	۲/۱
صادرات نفت خام (میلیون بشکه در روز)	۲/۲	۱/۴
تولید گاز طبیعی (میلیون متر مکعب در روز)	۸۰۰	۷۳۰
تولید گاز مایع (تن در روز)	۳,۰۰۰	۱,۷۰۹

استخراج: ماهنامه «اقتصاد ایران» از GAO، مارس ۲۰۰۷.

درصد نقص عضو یا از کارافتادگی خود، غرامت دریافت خواهند نمود. هم اکنون دولت آمریکا سالانه ۲ میلیارد دلار جهت پشتیبانی از ۱۶۹ هزار مجروح جنگی دارای نقص عضو (۱۱ هزار و ۸۳۴ دلار برای هر نفر) پرداخت می نماید.

● **هزینه های بازگشت نیروهای آمریکایی:** پنتاگون اعلام کرده نهایتاً تعداد سربازان آمریکایی مستقر در عراق را از ۱۶۰ هزار نفر به ۱۴۰ هزار نفر کاهش خواهد داد. اما اجرای این برنامه مستلزم صرف هزینه ای معادل ۶ تا ۱۰ میلیارد دلار جهت جابه جایی سربازان به آمریکا خواهد بود.

● **افزایش هزینه های دفاعی:** علیرغم افزایش بودجه وزارت دفاع آمریکا از سال ۲۰۰۲ بدین سو، این بودجه کفاف افزایش هزینه های ارتش از جمله هزینه تحقیق و توسعه، استخدام، عملیات و نگهداری و جایگزینی تجهیزات نمی دهد. اداره بودجه کنگره آمریکا پیش بینی کرده ارتش این کشور طی ۵ تا ۱۰ سال آینده، به ۱۰۰ میلیارد دلار تجهیزات جایگزین نیاز دارد.

در سال ۲۰۰۵ ارتش آمریکا با کمبود قابل توجه نیروهای امنیت ملی، ذخیره و دریایی مواجه شده بود. ارتش برای حل این مسأله، هزاران نیروی جدید استخدام نمود و با افزایش تبلیغات، مزایایی تا حدود ۴۰ هزار دلار برای هر نفر در نظر گرفت. پنتاگون همچنین پرداخت نقص عضو بیشتر، افزایش غرامت فوت تا ۱۰۰ هزار دلار و پرداخت مزایای نقدی تا حدود ۱۵۰ هزار دلار را برای سربازان با تجربه مقرر نمود.

در راستای جذب نیرو، پنتاگون حداکثر سن استخدام نظامیان را از ۳۵ به ۴۲ سال افزایش داده و با تخفیف در استانداردهای جسمی و رفتاری، خروج نظامیان از ارتش را سخت تر نموده است.

● **هزینه های اقتصادی تلفات نظامی:** اگرچه ارزیابی ارزش زندگی بر اساس معیارهای مادی میسر نیست، اما شاخص "ارزش آماری زندگی"، ارزش دلاری افراد را بر مبنای درآمدهای قبلی و میزان مشارکت اقتصادی، مشخص می نماید. میزان تلفات نظامی آمریکایی تا پایان سال ۲۰۰۵ معادل ۲۱۵۶ نفر بوده است که با احتساب ارزش ۶/۱ تا ۶/۵ میلیون دلاری هر زندگی، به رقم بسیار بالایی خواهیم رسید.

● **هزینه های اقتصادی تلفات پیمانکاران:** تاکنون در نتیجه حوادث عراق، حدود ۱۰۰ پیمانکار آمریکایی جان خود را از دست داده اند. اما علیرغم ارزش ۶/۱ تا ۶/۵ میلیون دلار هر زندگی، نمی توان با این شاخص پیمانکاران را که متخصص بوده و حقوق بالایی دریافت می کنند و در پروژه های بازسازی از قبیل تعمیر شبکه های برق و تأسیسات نفتی کار می کنند، ارزش گذاری کرد.

خسارات واقعی این افراد در صورت موفقیت طرح هایشان در عراق، قابل محاسبه نیست. ریسک بالای کشته شدن در عراق نیز امکان جایگزینی نیروهای کشته شده با نیروهای متخصص جدید را بسیار سخت و گران تر نموده است. ■